

Каленюк Юрій Миколайович

Педагогічний стаж: 19 років.

Кваліфікаційна категорія: спеціаліст вищої категорії.

Педагогічне звання: «старший учитель».

Освіта: Ніжинський державний педагогічний університет імені Миколи Гоголя, 2003 рік.

Педагогічна ідея

«Застосування квест-технологій на уроках біології»

Гра – вища форма дослідження.
Альберт Ейнштейн

Якщо ми будемо вчити
сьогодні так, як вчили вчора,
ми вкрадемо в наших дітей
завтрашній день.

Джош Дьюї

Швидкий темп сучасного життя вимагає швидких й адекватних змін у формах і методах освітньої діяльності. Учень XXI століття уже не той, що сидів за партою в кінці XX ст.: змінилися захоплення та ігри, цілі та сенс життя, ставлення до навчання, роботи, дорослих. Сучасні діти сприймають ці зміни, підсвідомо відчуючи, що дорослі не завжди готові до них. Вони завжди будуть на крок попереду змін школи, яка традиційно залишається доволі консервативною по своїй суті. Тому виникає нагальна потреба «осучаснення» навчальних технологій, які б відповідали вимогам часу і були цікаві сучасному учню.

Це зовсім не нівелює напрацювання класичної школи, але дозволяє урізноманітнити освітній процес, зробити його більш цікавим та ефективним, а учнівську діяльність – більш активною, мотивованою, креативною, що безперечно підвищить результативність.

У своїй педагогічній діяльності завжди ставлю перед собою ціль: зацікавити, захопити учня певною ідеєю, темою, змусити замислитися над питаннями, що турбують учених і суспільство, викликати бажання розв'язати загадки природи. Для цього використовую різноманітні інноваційні технології:

- ситуативного моделювання (рольові ігри, судові слухання);
- колективно-групової діяльності (мікрофон, незакінчене речення, мозковий штурм);
- колективного навчання (робота в парах, групах зі змінним складом);
- дискусійні (займи позицію, дебати).

На моє глибоке переконання, усі методи ефективні в достатній мірі лише при їх систематичному, а головне – спільному використанні. Для кожного учня існує перелік «улюблених» і «небажаних» видів освітньої діяльності, не всі учні достатньо красномовні, обізнані в подіях оточуючого світу, вони мають різний рівень сприйняття і засвоєння матеріалу, тому постійне використання лише декількох методів (навіть самих чудових і ефективних) не дає можливості розкритися учню, показати свій прихований потенціал. Як вихід з цього – застосування різноманітних методів і форм навчальної діяльності у комплексі. І чудовою можливістю комплексно використовувати різні методи навчання і виховання є квест-технологія.

Квест – (з англ. – пошук, подорож до певної цілі) є унікальною технологією для розвитку творчості, самостійності, креативності, формування вищих рівнів мислення: аналізу, синтезу, оцінювання. Вагомою перевагою квесту є можливість його використання на уроках різних типів (засвоєння нових знань, узагальнення і систематизації), на різних етапах уроку (мотивації, вивчення нового матеріалу, закріплення), у різних формах роботи (індивідуально, в групах, масово), у різних режимах (реальний, віртуальний, комбінований), у різних формах (квести на природі, вуличні сіті-квести, вебквести, квест-руми). Використання квестів дозволяє вирішувати будь-які освітні цілі: навчальні, виховні, розвивальні. Доступні вони в класній, дистанційній, позакласній діяльності. Недоліком можна назвати лише складність організації (вимагає визначення чіткої структури, підготовки, витрати часу), але це нейтралізується значною ефективністю і ефектністю цього виду діяльності.

Моє перше знайомство з квестами розпочалося з комп'ютерних ігор, так званих «бродилок». Пізніше довелося брати участь у складі команди вчителів у квесті-орієнтуванні за допомогою GPS-навігатора. А далі пішло-поїхало... До речі, сюжетними ходами багатьох літературних творів улюблених мною жанрів: фантастики, детективу, тревелогів і пригод, - виступає квест.

Працюючи вчителем біології та географії, часто доводиться долучатись до викладання суміжних курсів екології, природознавства, основ здоров'я, тому назбирався достатній досвід використання квест-технологій. Його можна умовно розділити на загальношкільні заходи-квести, позаурочні заходи з предмета, квести, що проводяться на уроці.

Як приклад загальношкільних квестів можна навести захід до дня цивільного захисту «Бережи своє життя», участь у якому брали всі класи гімназії.

Передувала грі тривала підготовка багатьох учителів, які відповідали за різні станції і готували завдання з техніки безпеки, імітували різні ситуації, що потенційно можуть нести загрозу життю і здоров'ю дітей. Станція «Біологічна» пропонувала учням фото різних біологічних об'єктів: тварин, грибів, ягід, рослин нашого краю. Завданням було визначити, які з об'єктів отруйні (небезпечні), а які ні.

Позаурочні заходи у формі квесту проходять у межах предметного тижня біології або присвячені якійсь події. До карантинних обмежень проводилися змагання між паралельними класами або між командами суміжних класів.

До подібних заходів можна віднести міжпредметну (з хімії та біології) гру-квест «БіоХімія $\neq$ Молекулярна Біологія» для 9 класів. Гра-квест «У світі цікавої зоології» для 7 класів мала за мету не стільки перевірити знання з предмета, скільки сформувати зацікавленість предметом, створити у дітей ситуації успіху, розкрити приховані якості, потенціал. Попередньо учні були об'єднані у команди з рівною кількістю учасників. За сюжетом ми подорожували потягом і робили зупинки на станціях:

- «Художник» (впізнати тварину за описом і зобразити її на папері);
- «Народ скаже як зав'яже» (приказки та прислів'я про тварин);
- «Ерудит» (тестування);
- «Анатом» (скласти пазли і коротку розповідь про тварину);
- «Розпізнай мене (анаграми назв тварин, ребуси);
- «Акустик» (впізнати тварину за звуком, який вона видає);
- «Чорна скринька» (вгадати сховану тварину за трьома підказками);
- «Науковці» (перевірка знання термінів);
- «Фініш» (підбиття підсумків).

Дуже гарний результат дають квести на уроці узагальнення і систематизації знань, коли потрібно повторити великий обсяг матеріалу. Наприклад, при розгляді певної системи організму людини у 8 класі під кінець теми готуються завдання для роботи різних «фахівців», на роль яких запрошують окремих учнів. Такими фахівцями будуть: анатом, лікар, еколог, хімік, дієтолог та інші, залежно від потреби і теми. Відповідно до ролі кожного з учнів розроблюються критерії оцінювання (заохочення). Доречним тут буде застосування самооцінювання або взаємного оцінювання учнів.

Подібна участь учня в квесті змушує працювати, дозволяє позбавитись прогалин у знаннях, повторити вивчене, а командна робота заохочує і підбадьорює.

Квест, як етап уроку, значно обмежений у часі, тому вимагає підбору особливих завдань. Доцільно його проводити на етапі актуалізації опорних знань та побудувати запитання таким чином, щоб відповіді на них давали ключове поняття, тему уроку. Наприклад:

1. Група екологічних факторів (Біотичні).
2. Тип екологічного взаємозв'язку між деревом і епіфітом (КоменсалІзм).
3. Група особин одного виду (ПЮпуляція).
4. Всі тварини-гетеротрофи Землі (КонСументи).
5. Взаємозв'язок між організмами в основі якого поїдання (ТроФічний).
6. Організми землі, що руйнують органіку (РедуцЕнти).
7. Екологічний чинник, зумовлений діяльністю людини (АнтРопогенний).
8. Правило екологічної... (ПірАміди).

Відповідь: БІОСФЕРА.

Оформити подібне завдання можна у вигляді кросворду, шифру.

На етапі вивчення нового матеріалу міні-квест являє собою пошук відповіді на завдання, розв'язок задач. Використовуються для цієї цілі підручник, роздатковий матеріал, інтернет-джерела або спеціально створені презентації з використанням гіперпосилань. У цьому випадку квест може бути не тільки лінійний чи кільцевий, але і розгалужений.

Приклад задачі-квесту:

1. Кількість тиміну в молекулі ДНК становить 25%, а цитозину 30 основ. Визначте загальну кількість основ у молекулі.
2. Яку кількість амінокислот кодує дана молекула ДНК?
3. Яка маса даного поліпептиду?
4. У скільки разів маса гена більша за масу білка?

Такий міні-квест долає один учень або група учнів, що дозволяє вчителю визначити рівень знань і умінь.

Квест-гра є найсильнішим засобом соціалізації дитини, що включає в себе як соціально контрольовані процеси їх цілеспрямованого впливу на становлення особистості, засвоєння знань, духовних цінностей і норм, властивих суспільству чи групі однолітків, так і спонтанні процеси, що впливають на формування людини.

Покликання на відеореєюме:

https://drive.google.com/file/d/1L_RNnKKFXDYJpPs28RhbvAV1NpC5B914/view?usp=sharing